

Høringsuttalelse fra cinematekene utenfor Oslo til NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

I utvalgets vurdering i underpunkt 11.10.4 under Kulturutredningens punkt **11.10 Film** heter det:

Digitaliseringen av kinoene har bidratt til økt kvalitet på norsk kino, både når det gjelder teknisk kvalitet og ved at den åpner for nye opplevelser som 3D-film og direkteoverføringer i kinosalen. Det er vesentlig at Norge valgte en finansieringsmodell som gjorde det mulig for både små og store kinoer å bli digitalisert. Digitaliseringen har bidratt til å gi særlig små kinoer ny giv, og publikumsoppslutningen ved disse kinoene har økt etter at de ble digitalisert. Digitaliseringen av kinoene kan slik ha bidratt til en ivaretagelse av målene om en «filmkultur for alle» og «solid publikumsoppslutning». På samme tid kan det hevdes at filmpolitikken etter 2005 i første rekke har rettet seg inn mot produksjonsleddet, og at det – med unntak av digitaliseringen av kinoene – i mindre grad har vært fokus på formidlingen av film gjennom filmklubber, cinematek og festivaler.

Cinematekene utenfor Oslo - de seks virksomhetene i hhv Bergen, Kristiansand, Lillehammer, Stavanger, Tromsø og Trondheim - stiller seg bak utvalgets vurdering der den peker på det manglende fokus på formidling av film gjennom filmklubber, cinematek og festivaler som har funnet sted i norsk kulturpolitikk i perioden utredningen befatter seg med.

Cinematekene utenfor Oslo har i flere år arbeidet for å sikre faste og forutsigbare statlige støtteordninger for filmformidling, en reell statlig filmformidlingspolitikk naturlig hjemmehørende i statens kulturpolitikk på linje med de tiltak som ytes for musikken, scenekunsten, litteraturen og det visuelle kunstfeltet.

Et naturlig tiltak for å etablere en nasjonal filmformidlingspolitikk er å legge ansvaret for statlig finansiering av cinematekene utenfor Oslo til Norsk Filminstitutt, som til formålet må tilføres øremerkede midler fra Kulturdepartementet. Det er nettopp dette statsråd Hadia Tajik åpner for når hun uttaler i Stortingets spørretime 17.04.13:

Det tredje ein kan gjere, er å endre på dei oppgåvene som Film & Kino i dag har, og overføre noko av ansvaret f.eks. tilbake til statsbudsjettet, sånn som ein har gjort med Kortfilmfestivalen i Grimstad på eit tidlegare tidspunkt.

Hun framholder som alternativ å øke avgiftsinntektene til Film & Kino, noe departementet selv innrømmer er svært vanskelig, eller å tilføre midler til Film & Kino i en begrenset periode inntil inntektene til Norsk kino- og filmfond eventuelt måtte øke igjen. Cinematekene mener disse forslagene er langt mindre hensiktsmessige enn å gjøre det statlige ansvaret for den formidling av film- og kinokultur som cinematekene står for, til en reell del av den nasjonale kulturpolitikken slik en plassering av tilskuddsansvaret hos Norsk Filminstitutt vil innebære.

De norske cinematekene har en nasjonal funksjon og hører til et nasjonalt ansvarsområde fordi:

- Det er et statlig ansvar å ivareta filmkultur, ikke bare som bevaring av norsk filmhistorie i filmarkivet i Nasjonalbiblioteket, men også som formidling av norsk og internasjonal filmhistorie over hele Norge. Det eksisterende cinemateknettverket er den åpenbare kanalen for dette. Ansvaret for å drive cinematekvirksomhet i Norge bør derfor plasseres hos NFI som allerede har et formidlingsansvar som gjelder hele landet, ikke bare hovedstaden.
- Alle cinematekene utenfor Oslo yter grunnleggende kulturelle tjenester overfor befolkningen i sine regioner. Alle cinematekene er en del av et regionalt film- og tv-miljø både når det gjelder produksjon og distribusjon, og fungerer som nyttige og nødvendige alternativ til miljøet i hovedstaden. De filmproduserende regionene, der filmsentra, filmfond og filmutdanninger er plassert, trenger den frie, profesjonelle filmformidlingen cinematekene kan tilby dem.
- Det er viktig for Norge som kulturnasjon at også film av historisk interesse og verdi, hele filmhistorien slik den presenteres på cinematekene, kan bli presentert i sitt rette element - på film i en kinosal. Det offentlige har et ansvar for at også nisjekultur formidles.
- Det foregår et utstrakt faglig samarbeid mellom cinematekene utenfor Oslo og Cinemateket i Oslo. Dette samarbeidet gir store organisasjonsmessige og økonomiske gevinster i felles innsats for filmkulturen. Det er meningsløst at en annen organisasjon, som ikke har faglige ambisjoner når det gjelder cinematekdrift, skal sitte med ansvar for finansieringen av dette viktige arbeidet.

- Vi ber om at staten tar ansvar for - og iverksetter en - nasjonal cinematekpolitikk. Dette er også i NFI og Cinemateket i Oslos interesse. Alle vil tjene på at Norge får et profesjonelt og veldrevet landsdekkende cinemateknettverk. Det vil styrke filmkulturen, øke bevisstheten om filmarven og sikre at også klassikerne blir presentert der de hører hjemme - i en kinosal.

Cinematekene og deres ansatte i alle regioner besitter kompetanse og ressurser som kommer landets filmfestivaler til nytte. Om denne faglige, praktiske og tekniske kompetansen forsvinner som følge av cinemateknedleggelse vil det få avgjørende konsekvenser for mange filmfestivalers drift. Å opprettholde cinematekdrift i regionene er svært ressursbesparende for det øvrige kulturlivet som viser film som del av sitt kulturtilbud.

Det er meningsløst at finansiering av et viktig nasjonalt kulturfelt skal dikteres og gjøres avhengig av et sterkt svingende marked - salg av dvd og blu-ray - som i liten grad er relevant for cinematekenes egentlige virksomhet. Det ville være utenkelig å tildele støtte til musikkfeltet, for eksempel til Den norske opera og ballett eller Den nasjonale scene, på bakgrunn av mengden solgte cd'er i løpet av et år, og et støttesystem som er utenkelig for musikk-, kunst-, teater- og litteraturfeltet bør være utenkelig også for filmformidlingen i Norge.

Ole Petter Bakken
Cinemateket USF
(sign.)

Janne Molberg
Cinemateket i Kristiansand
(sign.)

Mari Nørstegård Tomren
Lillehammer Kino
(sign.)

Magnus Cappelen
Sølvberget Cinematek
(sign.)

Tone Lein
Verdensteatret Cinematek
(sign.)

Svein Inge Sæther
Cinemateket Trondheim
(sign.)